

Kiss Anna

„Mátrai ősz”*

Weöres Sándort és Kiss Tamást öt és fél évtizedes ismeretség, barátság kötötte össze. 1934-ben fordult meg a posta Debrecen és Csöngye között először. Ekkor cserélték ki első megjelent versesköteteiket.

Később is küldtek egymásnak fényképeket, folyóiratokat, tanulmányokat, verseket, „egy határ firkálmányt” (W. S.).

Weöresék 1964 áprilisában jártak először Debrecenben, ahol Kiss Tamás kalauzolta őket. Később is – ha a városban megfordultak – meglátogatták a Garai utcai házat.

„Ha Pestre jössz, találkozzunk, ne csak két sietés közt, mint a múltkor, hanem látogass meg bennünket. WS”

„Névjegyzékünk eleven szereplői vagytok... mindig szívesen látott vendégeink vagytok a Törökvész-úton Amy”

Ezeknek a szíves invitálásoknak eleget téve – ha Budapesten járt – Kiss Tamás gyakran felkereste a Weöres házaspárt.

1972 novemberében együtt voltak alkotói szabadságon a mátraházi MTA-üdülőben. Erről ír Szombathy Viktor *Galyatető, Kékestető* c. írásában:

„...Ballagunk tehát a puha fenyőtűk párnáján, majd egy óriás tisztáson át Mátraszentistvánra, miután előbb Szentlászlót érintettük. Ezekben a falvakban minden utca vagy föl, vagy le vezet... Kiss Tamásékkal bandukolunk lefelé. Kitűnő debreceni költő Kiss Tamás, de a meredek hegyek szokatlanok számára...”

Kiss Tamás meg szép mátrai verset írt az útról. A költészet diadalt ült.

Később is szívesen emlékeztek az ott eltöltött időre a levelek tanúsága szerint:

1973. II. 2.

„MIKOR KUGLIZUNK MEGINT?” (L. Jegyzetek: A mátraházi akadémiai üdülőben együtt töltött hetek egyik kedvteléséről emlékezik meg Károlyi Amy.)

1974. nov. 21.

„Kedves Tamásunk, Lillánk. Újra a Mátrában, csak kuglipartner nélkül!”

Nem ez az egyetlen vers, amelyet Kiss Tamás őrzött meg az utókor számára. Ezt W. S. levelei tanúsítják:

1973. II. 2.

„Köszönöm, hogy két régi versemet újra átadtad nekem.”

* Forrás: Kiss Tamás *Kettős tükör – levelesláda* (Debrecen, 2002) című kötetében található Weöres-levelek.

1974. II. 23.

„Tamáskám, »a fejsze, a tönk s a nyél«, »alszol te is komé« versemet egyedül Te őrizted meg, egyszer oda is adtad nekem. Csak sajnos, nem találok! Hát ezt szeretném, ha mennél előbb megküldenéd nekem újra.”

1974. III. 4.

„Kedves Tamáskám, köszönöm a fejsze-verset, már be is raktam a gyűjteménybe. Ha megengeded, Neked ajánlva.”

A *Mátrai ősz* című vers ill. az *Ősz a Mátrában* kézírata ceruzával íródott. Valószínűnek tartom, hogy édesapám – esetleg tanácsot kérve – megmutatta „Sanyikának”, aki beleradiózva a félkész szövegbe kiegészítette azt. A kétféle írás eltéréseiből következtek erre. (Az utolsó előtti sorba a végleges szövegben bekerült az „ifjúságra vár”.)

Mátrai ősz

Oly egyedül állnak már a fák
sudár tölgyek **mint relikviák,**

ég-föld közé feszült húrokon
hárfáz a szél, **rossz magnetofon.**

Ne járj ide, mert ha ide jössz
elborít e hamvas-lila ősz.

Nem jó neked **házhoz** ily közel
lőtt vadként avarban veszni el.

Menj csak magasra, ahol a fenyők
még örökzöld **Tersánszky Jenők,**

menj, míg **birod korhadttöködet,**
megdoboghat még öreg szived,

mint rég, sátraddal ha várt a vadon,
eredj, nehéz évekkel válladon.

Fenn zöld a fény, **ifjúságra** vár,
tűleveleken **tűz a** sugár.

S ha már a verset átírta, kiegészítette, hozzá is írt két néhány soros (bők)versikét sajátos ákombákomjaival. Majd ugyanezzel a címmel maga is írt a témáról. Őt azonban nem az őszi természet szépsége ihlette meg, hanem más mátrai élmények: az autóbuszút viszontagságai és a szanatóriumi beutaltak viselkedése.

Ön a Mátrában

Ös egyedül állnak már a fák
 míg az állatok
 mint az-é- fűd zöre berükt körben
 játszik a né.

Kezük ide, mert ha ide jön
 albanit e kanyarok liker ön
 Nem jó nekem itt, ha ide jön
 mint lótt vad, avurban véreim el

Meg azé, meg azé, akol a fenyő
 Ötöröld
 meg, míg bíval
 meg azé, meg azé, meg azé, meg azé

Mint azé, meg azé, meg azé, meg azé
 Mint azé, meg azé, meg azé, meg azé

A zöld fű zell nekem, mint fű, gósszó
 a tülevelem át meg i bító

Mint azé, meg azé, meg azé, meg azé
 meg azé, meg azé, meg azé, meg azé

Zöld fűnk van fenn, gósszó fűnk
 tülevelem át meg i bító

Mátraai da

Miŕen eŕedne álner mái a fül,
 a tölŕel kifontra
 a ~~...~~ ^{alvón elbónja}
 a kamvas-lila óra.
 Nem jó itt nered, zóel
 tud zóel van

Mény csak magasra, ahol a fenyőf
^{nis bizs.}
 meg vágta mindj fölfe!

Kálha megfinsog még
 öreg sível

Óh van még nyomor
 Sátora alatt, ~~...~~

~~...~~ a szűk
 A zóel fenyő lál (a görögíté)
 a fülével ^{...} ~~...~~ a megtalto
_{in it}

Mátrai Óse

Óly egyedül állnak má a fák
 sudár tölgyek mint ~~szinte kőzetek~~
 relikviák,

ég-föld löve finült hűvösön
 hárfáz a nél, rossz magnetofon.

Ne jány ide, mert ha ide jön
 elborít e hamvas-lila óse.

Nem jó néked háshoz ig kövel
 lök vadként avarban verem el.

Menj csak magadra, ahol a fényűt
 meg örököld Tersánsky Jenő,

menj, meg bírod korhadó töködet,
 megdoboghat meg öreg táived,

mint rég, sátraddal ha vart a vadon
 eredj, nehéz levekkel válladon.

Jenn zöld a fény, ifjuságra vár,
 tölveleken tűzi a sugar.

Die Gebirge Matra
 sind nicht in Sumatra,
 stehen ohne Kreuz und Christus,
 lehren Sadismus-Masochismus.

Die Bäume sind hier nummeriert,
 aber am meistens schon faschiert,
 und fast alle so akademisch,
 többé nem jövök ide en is.

Die Berge laufen
 und wirstehen,
 aber das ist ganz
 angenehm.

Caesar hat grossen Maul und bellt
 und will bressen die ganze Welt.

Mátrai ősz

Föl buss,
 le buss,
 kalaur
 le bass,
 Fóska lökdös,
 Fancsi pökdös,
 Sa kalaur
 oly közömbös,
 mint a faktuusz,
 ha ráülssz.

A mátrai betegek
 pálinkától részegek,
 tudóvérszól haldokolva
 üres üveget apróra
 koponyákon tördelnek.

Segédkiderhatalmak
 ha fenékbe sugdálnak,
 az ő lábuk tönkrement,
 az én fenékem patent.

Haldoklónak jól megy dolga, (A juhásznak...)
 mentőkocsin kihajolva
 issza pálinkáját,
 kiokádja máját,
 bú nélkül éli világát.

Wlörös Sanyzi